

**Ocena polityki ścigania prowadzonej w okresie od 1 stycznia 2013 r. przez pion śledczy
Instytutu Pamięci Narodowej – Komisji Ścigania Zbrodni
przeciwko Narodowi Polskiemu**

1. Rada stwierdza, iż sposób oraz tempo realizacji polityki ścigania są niezadawalające i w świetle wskazanych w ustawie zadań Komisji wywołują istotne zastrzeżenia.
2. Niepokój budzą w szczególności:
  - a. Utrzymująca się niska efektywność pracy prokuratorów. Na 99 prokuratorów zatrudnionych w pionie śledczym IPN na koniec 2013 r. skierowano do sądów zaledwie 11 aktów oskarżenia, z tego jeden prokurator sformułował ich 5. Średnie roczne obciążenie prokuratora Komisji ścigania wynosiło 29 spraw, a statystyczny prokurator zakończył 16 postępowań. Stanowi to rażącą dysproporcję w porównaniu z liczbą średniego rocznego obciążenia prokuratorów prokuratury powszechnej wynoszącą w prokuraturach rejonowych 266 spraw. Dysproporcji tej nie tłumaczy prowadzenie śledztw osobiście przez prokuratorów IPN.
  - b. Wciąż mała skuteczność postępowań sądowych wyrażająca się w liczbie skazanych. W 2013 r. orzeczenia sądowe zapadły w 16 sprawach, w tym orzeczenia prawomocne zapadły w stosunku do 9 oskarżonych.
  - c. Utrzymująca się zbyt duża liczba śledztw trwających dłużej niż 3 lata. Może to wskazywać na nieuzasadnioną przewlekłość postępowania (wskazaną w art. 6 Europejskiej Konwencji Praw Człowieka) i wynikać z braku koncentracji materiału dowodowego lub podejmowania czynności, które wydłużają postępowanie. Ponadto w niektórych sprawach prowadzący postępowanie prokuratorzy przyjęli, że ich jedynym i podstawowym celem jest ustalenie wszystkich osób pokrzywdzonych, czego nie wymaga dyspozycja art. 297 § 1 pkt 4 k. p. k., ani art. 45 ust. 3 ustawy o IPN.
  - d. Pojawiające się przypadki postanowień o umorzeniu postępowań, których treść wskazuje, iż prokuratorzy nie dysponowali odpowiednią wiedzą historyczną i nie

korzystali w wystarczającym stopniu z pomocy historyków zatrudnionych w IPN.

- e. Brak właściwej oraz czytelnej dla opinii publicznej reakcji prokuratorów IPN i nie objęcie przez nich śledztwem działań na cmentarzu przy ulicy Wałbrzyskiej w Warszawie zmierzających do poszukiwań nieznanymi miejsc pochówku ofiar terroru komunistycznego.
3. W związku z powyższym Rada postuluje podjęcie pilnych działań organizacyjnych zmierzających do radykalnego zmniejszenia liczby prokuratorów pionu śledczego IPN, m.in. przez przesunięcie ich do pionu lustracyjnego, który odczuwa istotne braki kadrowe. W tej sytuacji Rada uznaje za całkowicie nieuzasadnione powoływanie nowych prokuratorów na wakujące stanowiska w pionie ścigania oraz postuluje – jako działanie doraźne - wygaszenie vacatów.
4. Rada dostrzega konieczność zintensyfikowania współpracy Prezesa IPN z Prokuratorem Generalnym RP, w celu bieżącego korygowania – w ramach istniejącego obecnie porządku prawnego – stanu etatowego i kadrowego pionu śledczego.
5. Rada stoi na stanowisku, że bez dokonania zmian legislacyjnych dających Prezesowi IPN realne uprawnienia w zakresie prowadzenia polityki kadrowej, nie jest możliwa zasadnicza poprawa działalności pionu śledczego. Dlatego też Rada zwraca się z apelem o nowelizację stosownych przepisów.
6. Powyższe uwagi krytyczne nie dezawuuują osiągnięć pionu ścigania, do których należy zaliczyć m.in. akcje „Masz prawo” i „Ostatni świadek”, prowadzenie skontrum spraw dotyczących zbrodni niemieckich zawieszonych przed 1999 r., przeglądu spraw o unieważnienie wyroków za działalność na rzecz niepodległości czy wyjaśnienie okoliczności zamordowania w grudniu 1939 r. prezydenta Warszawy Stefana Starzyńskiego.